

«Cun il deal d'AVS poss jau viver»

Discurs davart trais fatschentas da la sessiun da stad

CUN MAGDALENA MARTULLO
HA DISCURRI CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Sco holding po era la Ems-Chemie vegnir en l'exteriur sut squitsch damai ch'ella profitessa en Svizra da privilegis fiscals. Perquai na sa sparuna Magdalena Martullo betg exnum encunter il deal d'AVS entaifer la refurma da taglia sin interpresas.** Betg d'accord è la cussegliera naziunala dentant cun la quota da dunnas ch'ins less integrar en la revisiun dal dretg d'aczijs. En l'intervista tradescha la scheffa da la Ems-Chemie plinavant ch'ella fiss tut tenor – e sch'i fassess nair da basegns pervi da las contractivas cun l'UE – tuttina anc pronta da daventar cussegliera federala.

Passa 200 paginas dumbra la revisiun dal dretg d'aczijs ch'il cussegl naziunala ha tractà ier. Co essas Vos sa lavurada en?

Magdalena Martullo: Questa revisiun preparan ins gia dapi diesch onns ed en sazez na dovri gnanc ella. Il pievel ha acceptà l'iniziativa Minder davart pajas da managers ed indemnisaziuns per il cussegl d'administraziun. Gliez han ins realisà en in'ordinaziun. Uss less ins anc integrar quai en la lescha. Per la pratica n'èsi aber betg exnum necessari.

Ina separaziun dad AVS e taglia fiss mo cosmetica

La revisiun va dentant lunsch sur l'iniziativa Minder ora.

Sch'ins è gia londervi pacheteschan ins halt dal tut il gianter en la revisiun, per exempel piculezzas per interpresas pitschnas e mesaunas. Intgins dian ch'i saja positiv, auters negativ, ma en sazez n'èsi betg propi insatge da vaglia. Il davos mument han ins anc integrà la quota d'egualità e la cuntrapposta tar l'iniziativa da responsabladad da concerns.

La Ems-Chemie Holding SA fiss era pertutgada da la quota da dunnas da 30 pertschient. Vos sesais ensemen cun trais umens en il cussegl d'administraziun. Quai fa mo 25 pertschient.

Nus crudain sut questa regla perquai che l'interpresa è cotada a la bursa. Jau stuess pia explitgar en il rapport da gestiun pertge che nus na cuntanschain betg la quota ed jau fiss obligada da prender mesiras. Jau hai gia ponderà tge ch'jau scrivess: Nus avain en la chemia la pli bassa quota da dunnas. Jau promov la generaziun giuvna, per exempel cun il Emsorama nua che mattas pon far experiments technics ed jau porsch dis da plausch durant las vacanzas, nua che las mattas èn adina intgantadas da la tecnica. Ma a la fin da la scolaziun tschernan ellas autras clamadas.

Ina multa na stuessas Vos dentant betg pajar sche Vos na cuntanschais betg la quota.

Gea, e tut questas mesiras da promoziun prendess jau era senza quota prescritta.

En la Emesta Holding SA sesais Vos cun Vossas duas soras en il cussegl d'administraziun e vegnis sin ina quota da dunnas da 100 pertschient.

Gea, ma nus stuessan prender en in um, pertge la quota vala per omaduas schlatinas. La Emesta Holding SA n'è dentant betg cotada a la bursa e na croda

Barattas mo sch'i fassess nair da basegns sia rolla da scheffa cun in post en la regenza – Magdalena Martullo.

MAD

betg sut questa prescripziun. En sazez èsi in witz. Las interpresas emprovan uss simplamain da survegnir dunnas. I dat gea mo paucas dunnas ch'èn capablas da surpigliar in tal mandat. Jau hai amias che han uss mandats tut a dubel.

La Ems-Chemie producescha en 16 pajais. Fiss ella pertutgada da l'iniziativa da responsabladad da concerns?

Na, nus operain sa chapescha gia oz tenor ils standards svizzers.

In cusseglier federal ha memia pauc temp per timunar

Er en China?

Gist China enconuscha magari leschas pli severas, per exempel da dismetter rument. La difficultad da l'iniziativa è: X-insatgi sin l'entir mund po accusar in'interpresa en Svizra pervi d'insatge ch'è capità en l'exteriur. L'interpresa sto lura sezza mussar si ch'ella è senza culpa. In concurrent che vul metter ins sut squitsch po simplamain purtar plant e l'interpresa stat onns or avant dretgira e perda la reputaziun.

La cuntrapposta – il cussegl naziunala vul separar da la revisiun d'aczijs – è pli miaivla. Las interpresas na ston betg star botta per donns da ambient, mabain mo per donns da corp e vita.

La cuntrapposta excluda era la responsabladad da furniturs. Tenor l'iniziativa sezza stuess per exempel il Spar, sch'el emposta e venda barschuns da dents da China, procurar che ses furnitur tegnia en las leschas svizzas, uschiiglio avess el da star botta. Jau sun da l'avis ch'ins po manivel cumbatter quest'iniziativa, pertge la glieud na givischa betg mesiras uschè drasticas.

Tge schais vos dal deal d'AVS en il project da taglia 17?

Nus stuain abolir ils privilegis fiscals da las holdings pervi dal squitsch internaziunala. Nus n'avain naginas letgas, quai vesain nus tar la Ems-Chemie. Uschiiglio suttamettan ins noss gudogns en l'exteriur gist anc ina giada a la taglia. L'idea è da remplazzar ils privilegis per holdings cun auters instruments, per exempel la boxa da patents. Ma ins ha memia pauc instruments pussaivels. Perquai vegnan blers chantuns anc a sbassar la taglia per che las interpresas na gijan betg puspè en l'exteriur.

Per ch'il pievel accepta questa giada la refurma fiscala ha il cussegl dals chantuns decidì che mintga franc ch'ins spargna tar la taglia vegn guli-và entras ina sprizza finanziaria per l'AVS. Tge schais Vos?

En tut vai per duas milliardas. Ins vul che betg mo las interpresas profitessan. Tar la votaziun davart la refurma fiscala III ha la glieud ditg, pertge duain mo las interpresas profiter, ed ha votà na. Il Grischun ha era gia fatg ina sumeglianta refurma: Il chantun aveva pli baud fitg autas taglias e la Ems-

Chemie stueva per part pajar las pli autas taglias en Svizra. Lura han ins sbassà la taglia sin interpresas ed ha a medem temp gist distgargià ils conjugals. Quai è anc stà sut cussegliera governativa *Eveline Widmer-Schlumpf*. Il pievel grischun ha acceptà quai. Jau hai gia ditg en la cumissiun ch'ins haja uschia gi success en il Grischun. Bun, i sa tractava là d'ina cumbinaziun da duas taglias e betg d'ina cumbinaziun da taglia cun l'AVS.

En il mender cas stoss jau esser pronta da gidar a schliar ils problems

Vos n'essas pia betg encunter in tal deal?

Jau poss viver cun in tal pachet. Nus duvrain relativ spert la refurma da taglia. Ins n'ha simplamain betg tantas pussaivladads sch'ins vul salvar las interpresas en Svizra. E l'AVS ston ins era sanar. Interessant è gea: Ils problems principals da la glieud èn: AVS e cassa da malsaus. Ils dus dossiers sa chattan en il departament dad *Alain Berset*. El n'ariva simplamain betg da preschentar soluziuns.

La pps n'ha betg vuli surpigliar quest departament.

Il departament n'è betg stà liber. Berset stuess uss purtar soluziuns suenter la refurma da las taglias. Il minister da finanzas *Ueli Maurer* è spert vegni cun in project da taglia suenter il na dal pievel. Berset vul dentant impedir ina debatta d'AVS durant las elecziuns naziunalas l'onn proxim.

Èsi da separar la sprizza finanziaria per l'AVS da la refurma da taglia sin interpresas?

Sch'ins separa las duas parts fan ins tuttina puspè ins sort colliaziun ed omaduas parts ston vegnir acceptadas. Jau crai ch'ina separaziun fiss mo cosmetica. Ils sanesters schessan gea a l'AVS e na a la taglia. E da vart dretg il cuntrari. Il davos n'avessan nus forza nagut.

Sco cussegliera naziunala essas Vos ina absoluta excepziun. Vos avais inoltrà fin uss mo ina suletta moziun. «One in – two out» pretenda ch'ins sto abolir duas leschas sch'ins vul deliberar ina nova.

Il cussegl dals chantuns ha tractà ier la moziun dad *Ueli Vogt* che pretendia «one in – two out», pia in stop da regulaziun. Jau pretend cun mia moziun ina sminuziun da regulaziun. Jau e Vogt ans essan cunvegnids ch'el inoltescha la moziun moderada ed jau quella ch'è in zichel pli extrema. La sia è vegnida acceptada dal cussegl naziunala, malgrà che la pld na l'ha betg sustegnì serradamain. Il cussegl dals chantuns ha uss refusà sia moziun.

Co duess quai pomai funcziunar da stritgar leschas?

I sa tracta d'in frain da regulaziuns ch'è gia sa cumprovà. La Germania ha pudì spargnar ina milliarda euros cun «one in – two out». La Gronda Britannia ha introduci «one in – two out», ha spargnà passa duas milliardas e discutescha en il fratemp perfin «one in – three out». Cusseglier federal *Johann Schneider-Ammann* ha atgnamain empermess da smi-

nuir la regulaziun. Ma mintg'emna cumparan radund 150 paginas cun novas reglas e la chargia per las interpresas crescha.

Curra ch'il cussegl naziunala aveva refusà Vossa moziun l'avais Vos immediat puspè inoltrada. Voss cor penda para vi da quest giavisch.

Jau hai sulet questa moziun e l'hai perquai inoltrà anc ina giada. Jau na poss gea betg inoltrar ina massa intervenziuns sch'jau bat per la deregulaziun. Tge che ma vilenta è che la pld e la pcd discurren trasora da deregulaziun e voteschan lura tuttina auter en il parlament.

Tge lescha u disposiziun pudess ins pia abolir?

I va per sminuir las chargias, per exempel formulars ed administraziun. Mo in exempel: La Ems-Chemie è liberada da la taxa da CO₂, nus avain in indriz da stialas da lain empè da gas. Tuttina stuain nus fatschentar ina persuna che rapporta mintga quartal detagliadamain las cifras da CO₂ a l'uffizi d'ambient. Er en il turissem dessi blers formulars e lubientschas ch'ins pudess abolir. La Germania ha gia spargnà milliardas cun «one in – one out».

Jau sun gugent interprendidra

Sche Vos daventassas cussegliera federala pudessas Vos gea introducir «one in – two out».

Quai fiss in avantatg. Ma sch'ins è persula ed ils auters en la regenza n'èn betg persuerter na funcziun er betg.

Vos avais ina giada ditg «en il mender cas» stessas Vos a disposiziun per il cussegl federal?

Nus da la pps pretendain gea adina ch'ins na surpiglia betg tut las reglas da l'UE e ch'ins stoppia negoziar meglier. Sche l'UE fa dentant in squitsch enorm na poss jau betg mo pretendere da la regenza ch'ella fetschia contractivas e betg esser pronta da star a disposiziun. En il mender cas stoss jau pia esser pronta da gidar a schliar ils problems. Ma en sazez na vi jau gnanc daventar cussegliera federala. Jau sun gugent interprendidra. Sch'jau daventass cussegliera federala stuess jau desister da l'interpresa.

Las sfidas ma plaschan adina

Quai tuna uss sco sche Vos avessas schon anc quaidas da far in tal job e da contractar cun l'UE?

Las sfidas ma plaschan adina. Tar la Ems-Chemie sun jau gea era l'emprima vendidra. Nus avain suenter lungas contractivas gist pudì concluder in grond contract cun VW. Da quai avain nus tschaffen. Mia lavur na less jau uss betg exnum barattar cun in sez en il cussegl federal. Cler, in cusseglier federal sco *Ignazio Cassis* ha la responsabladad da manar negoziaziuns, ma il post è era cumbinà cun blera administraziun, cun bleras uras en las cumissiuns ed en il parlament. En sazez ha in cusseglier federal memia pauc temp per propi timunar e lavurar strategicamain.